

Nguyên tắc đi thi quan trọng nhất mà Thánh Kinh đã dạy cho chúng ta. Nguyên tắc đó là: "Nghe trước rồi mới nói, đừng nói trước rồi mới nghe." Để đi thi giỏi và chính xác cũng như giỏi chúng ta với người chung quanh để có thể đi thi, chúng ta không có một bí quyết nào khác hơn là thực hành lời Chúa dạy: Mau nghe, đừng nói, đừng nói. Có người nói rằng Đi thi Chúa Trời muốn con người nghe nhiều và nói ít, vì Ngài cho mỗi người hai cái tai để làm một việc là nghe, nhưng chỉ có một cái miệng để làm hai việc là ăn và nói.

Thường thì, khi một người than với chúng ta một câu là người đó muốn chia sẻ với chúng ta một điều gì sâu xa hơn, để sau đó là than đó. Lời than chỉ là một đầu của câu chuyện hoặc để ý sự chú ý của chúng ta. Tuy nhiên vì chúng ta thường không mau nghe, đừng nói như người mau nói đừng nghe nên phần lớn thông thường của chúng ta khi nghe lời than của người khác là chúng ta lại cũng than với một chuyện gì đó của mình.

Đây là những mẫu đi thi chúng ta thường nghe: Một người than với bạn: "Con tôi lúc này ham chơi quá, không lo học hành thành ra đi học cũng thất vọng. Tôi buồn quá mà nói không được!" Người bạn đáp: "Ồ, con nhà tôi cũng vậy, tôi ngày càng xin đi chơi với bạn bè hoài!" Hoặc là nói: Con tôi thì không có bạn bè nhiều, nó chăm học lắm!" Và rồi thao thao bất tuyệt nói với con của mình. Một ví dụ khác: Hai người bạn lâu ngày mới gặp lại nhau, một người than: "Lúc này sao tôi khó khăn mà hay mất mát trong công việc quá, chắc tôi nên nghỉ thôi nên ngày càng yếu!" Người kia liền đáp: "Tôi cũng vậy, lúc này hay nhức mỏi, làm việc một chút là thấy mệt rồi!" Hoặc người đó nói: "Chắc còn trẻ quá mà nên nghỉ ngơi, tôi đây mới già nè," và rồi nói luôn một hồi về bao nhiêu nan đề của mình.

Khi gặp những người gặp nhau với, người bạn bắt đầu câu chuyện sẽ chán, không muốn nói nữa hoặc chỉ cho người kia một lời nào đó nói tiếp với của mình. Và chỉ như thế câu chuyện tiếp tục, người này nói xong thì người kia nói. Mỗi người chỉ nói về chuyện của mình. Trong khi người này nói người kia không chú ý nghe nhưng chỉ suy nghĩ điều mình sẽ nói. Đó không phải là đi thi vì hai người thay phiên nhau nói mà không người nào thật sự lắng nghe.

Người biết lắng nghe là người biết đặt câu hỏi thế nào để người kia có thể nói lên điều mình muốn nói. Khi hai người thật sự đi thi, câu chuyện không chỉ xoay quanh những điều kiện bề mặt, nhưng sẽ đi sâu vào tình cảm, cảm xúc, suy tư, lo lắng hay niềm vui, niềm buồn, niềm hạnh phúc, niềm vui sống trong lòng, v.v... Chúng ta thật sự đi thi khi người nghe hy sinh thì giờ chú ý để người nói có thể nói hết những điều mình muốn nói. Kết quả là người nói cảm thấy thoải mái như đang sung sướng vì trút được nỗi trăn trở trong lòng, vì đã có người hiểu và thông cảm với mình.

Nếu chúng ta không mau nghe chớ m nói nhợ ng mau nói và chớ m nghe, chúng ta sẽ m t nhợ ng c h i nghe tâm tình c a ngợ i khác đ có th an i và giúp đ h . Đ có th th y rõ đ u này, chúng tôi xin chia x v i quý v m t câu chuy n có th t sau đây. Câu chuy n này x y ra vào năm kho ng 1965, t i m t thành ph nh trên vùng cao nguyên. Có m t ngợ i đàn bà n , t m g i là bà Mai, ngày ngày ra ch bán hàng. Bà là ngợ i tin Chúa r t t t và có lòng thợ ng ngợ i. M i khi có thì gi , bà hay thăm h i và lợ ng nghe tâm tình c a b n bè thân quen nên nhi u ngợ i thích đ n tâm s v i bà. Nhợ ng lúc c n, bà cũng dùng Kinh Thánh ho c kinh nghi m cá nhân đ giúp ý ki n cho nhợ ng ngợ i g p chuy n nan gi i ho c an i nhợ ng ngợ i g p ho n n n khó khăn. Không nhợ ng th bà cũng hay giúp đ v t ch t cho nhợ ng ngợ i thi u th n.

M t ngày n , trong lúc bà Mai đang b n r n bán hàng thì có m t ngợ i b n đ n ch i. Bà Mai nhìn ngợ i b n chào thì th y bà b n c a mình sao hôm nay có v bu n quá. Nhợ ng vì b n lo bán hàng, bà Mai ch h i thăm qua loa vài câu r i ti p t c bán. Bà đ nh khi khách đi h t s h i thăm nhi u h n. Ngợ i b n c a bà Mai c ng i yên lợ ng ch ch không nói gì. M t lát sau, khách hàng không b t đi mà l i đ n t i t p. Bà Mai nói v i b n: "Ch ch tôi m t chút nhen." R i ti p t c bán hàng. Khi bán xong cho ngợ i khách cu i cùng, bà Mai nhìn l i ch ngợ i b n ngợ i lúc nãy thì th y bà đã đi m t r i. Bà Mai h i ân h n trong lòng nhợ ng nghĩ có l b n mình th y ch lâu m t thì gi nên đi mua s m gì đó m t lát s tr l i.

Nhợ ng bà Mai ch mãi cho đ n chi u t i cũng không th y ngợ i b n tr l i. Bà đ n hàng r i ra v , th m nghĩ sáng mai th nào bà b n đó cũng tr l i, ch c bà y l i có chuy n bu n chợ ng con gì đây. Nhợ ng r i ngày hôm sau bà Mai trông ngóng mãi mà không th y ngợ i b n tr l i. Sang ngày th ba bà Mai cũng có ý trông n a mà cũng không th y. Đ n chi u hôm đó, lúc bà s p đ n hàng đi v thì cô con gái c a ngợ i b n đ n. Cô gái ôm m t khóc và nói: "Bác i, m cháu ch t r i!" Bà Mai bàng hoàng không tin. Khi h i l i thì đ c bi t là ngợ i b n c a bà m i khám phá ra chợ ng có v bé nên bu n khóc c tu n qua và cu i cùng đã uợ ng thu c đ c t t ! Bà Mai không bao gi quên s v i c đó và bao nhiêu năm sau bà v n còn ân h n. Bà tin rợ ng hôm ngợ i b n ra ch ch c là mu n nói chuy n v i bà, nhợ ng ch mãi không đ c đã b v . Nếu bà Mai có thì gi lợ ng nghe và an i thì ch c ngợ i b n c a bà đã không ch t.

Khi m t ngợ i than v i chúng ta v m t đ u gì, không nh t thi t là ngợ i đó c n câu gi i đáp nhợ ng thợ ng là ch mu n nói ra cho v i b t n i bu n trong lòng ho c mu n có ngợ i thông c m v i mình. Khi có chuy n bu n phi n lo lợ ng mà không có ngợ i đ chia x , chúng ta th y n i lo bu n đó nhợ gia tăng và đè nợ ng trong lòng nhợ ng khi có ngợ i đ chia x , n i bu n đó s v i đi, dù cho ngợ i đó ch yên lợ ng nghe ch không th làm gì đ giúp ta.

Cách đây mấy năm, có một người nđ đăng lđi quđng cáo sau đây trên báo và đđc rđt nhiđu ngđđi đđp đng. Lđi quđng cáo đđ nói rđng: Nđu quý vđ có chuyđn cđn nói mà không biđt chia xđ vđi ai, quý vđ có thđ gđi sđ đđn thođi đđđi đây, chúng tôi sđ nghe tâm sđ cđa quý vđ. Cđ mđi 15 phút chúng tôi chđ lđy 10 Đđ-la mà thôi. Khi lđi quđng cáo đđ đđa ra, bao nhiđu ngđđi đđ gđi đđn. Nhđng ngđđi này nói rđng hđ sđn sàng tđn 10 đđng đđ đđđc nói lên đđđu hđ muđn nói, vì đđ là cách giúp cho tình thđn hđ bđt căng thđng, cho nđi lo buđn đđđc vđi đđ. Và thđa quý vđ, 50% nhđng ngđđi gđi đđn thođi đđ tâm sđ vđi ngđđi xa lđ này không phđi là ngđđi sđng cô đđn mđt mình hay không có bđn bè thân thiđt. Hđ sđng vđi gia đđnh, vđi vđ, chđng và con cái nhđng nhđng ngđđi đđ hođc là quá bđn rđn không có thì giđ nghe tâm sđ cđa hđ, hođc là nhđng ngđđi đđ không muđn nghe và không biđt lđng nghe!

Khi mđt ngđđi than vđ sđc khođ cđa mình, có thđ là ngđđi đđ mđi đđđc bác sĩ cho biđt mình bđ mđt chđng bđnh nguy hiđm. Khi mđt ngđđi than thiđu thđn, chđa hđn là ngđđi đđ muđn mđđn tiđn hay cđn chúng ta giúp đđ. Trái lđi, có thđ lđm là ngđđi đđ gđp khó khăn trong vđn đđ chi dùng tiđn bđc vì vđ chđng không đđng ý vđi nhau hođc vì ngđđi chđng, ngđđi vđ cđa ngđđi đđ mê cđ bđc. Cđng có thđ là ngđđi đđ mđi mđt viđc hay làm ănthđt bđi. Nđu chúng ta không biđt cách lđng nghe, chúng ta sđ không giúp hđ đđđc, nđu chúng ta vđ đoán sđ đoán sai. Chđ có mđt cách chúng ta có thđ làm mà không sđ sai lđm đđ là yên lđng lđng nghe. Dĩ nhiên là cđng có nhđng ngđđi có tính hay than, lúc nào cđng than hay không có gì đđng than cđng than. Đđi vđi nhđng ngđđi đđ chúng ta chđ nói chuyđn mđt vài lđn là biđt rđi. Nhđng có mđt đđđu chúng ta cđng cđn ghi nhđ, đđ là khi ngđđi khác tin cđy tâm sđ vđi chúng ta, chúng ta cđng phđi tôn trđng mà giđ kín nhđng đđđu đđ chđ đđng đem nói vđi ngđđi khác.

Trong quan hđ vđ chđng, lđng nghe tâm tình cđa nhau lđi còn quan trđng hđn. Khi ngđđi vđ hay ngđđi chđng bđt đđđu nói mđt đđđu gì, chúng ta đđng vđ đoán, ngđt lđi hay bđo đđng nói nđa. Đđđu tđt nhđt và khôn ngoan nhđt là chúng ta hđy chú ý nghe. Vđa nghe vđa hđi đđ ngđđi đđ có thđ nói thêm, nói hđt nhđng đđđu muđn nói. Nđu đđ là vđ chđng mà không thđ chia xđ tâm tình vđi nhau hay không muđn lđng nghe tâm tình cđa nhau không nhđng là mđt thiđu sót lđn nhđng còn là đđđu nguy hiđm. Trđđc hđt, nđu không biđt tâm tình cđa nhau, chúng ta không thđ hiđu nhau, cđng không thđ an đđi và nâng đđ nhau. Đđđu đđ sđ khiđn vđ chđng đđn đđn thđy xa cách. Thđ hai nđa, nđu chúng ta không lđng nghe tâm sđ cđa ngđđi bđn đđi cđa mình, mđt ngđđi thđ ba sđ nghe và sđ biđt nhđng chuyđn riêng tđ trong gia đđnh chúng ta. Nguy hiđm hđn nđa là, ngđđi thđ ba đđ có thđ trđ thành ngđđi bđn tri kđ cđa vđ, chđng chúng ta. Nđu đđ là mđt ngđđi khác phái, có thđ trđ thành tình nhđn cđa vđ hay chđng chúng ta mđt cách dđ dàng. Đây là đđđu đđ và đđng xđy ra cho nhiđu gia đđnh và cđng có thđ xđy ra cho gia đđnh chúng ta nđu vđ chđng chúng ta không dành thì giđ trò chuyđn vđi nhau thđđng xuyên.

Mđt sđ bà vđ thđđng than rđng trong nhà tôi chđ có ông chđng tôi có quyđn nói. Khi đđng nói là mđi ngđđi phđi nghe. Đđng nhđ vđy, có nhđng ông chđng không nhđng đđc tài nhđng cđng rđt là vô tình, không đđ ý đđn cđm xúc hay đđđc muđn cđa vđ con. Nhđng ngđđi đđ chđng bao giđ

hỏi han hay nói chuyện với vợ với con. Có nhỡ ông chồng, ông cha quá nóng nảy hoặc quá lạnh lùng nghiêm khắc, vợ con chồng bao giờ dám đứng lên trò chuyện. Khi cần biết điều gì phải đoán chồng hoặc dò hỏi cách gián tiếp. Điều khó là nhỡ ngượng ngùng, ngượng ngùng cha đó không thấy sự thiếu hiểu biết thì gia đình vợ với con là điều bất thường hay là mất khuyến khích điều cần được sửa đổi. Lúc khi chính điều sống ngượng ngùng đó quá căng rạn và khô khan. Ngượng ngùng đó sống không tình cảm, không tình yêu, cũng không thấy có điều gì cần phải tâm sự với ai.

Ngượng ngùng, cũng có nhỡ ngượng ngùng chồng ngượng ngùng và nói quá nhiều khiến ngượng ngùng kia nhỡ cần nên phải tìm cách tránh đi nơi khác hoặc không muốn nói gì cả. Điều khó là ngượng ngùng nói nhiều thường không biết hoặc không nhận là mình nói nhiều. Để biết mình có nói nhiều hay không, chúng ta thử để máy ghi âm chạy trong bữa ăn chính cả ở nhà hay trong lúc gia đình có mặt đông đủ, rồi sau đó nghe lại thì sẽ biết. Tuy nhiên, nếu quý vị biết vì có ngượng ngùng hay ngượng ngùng chồng nói nhiều, khoan vội trách ngượng ngùng đó nhỡ ngượng ngùng hãy xét lại cách nghe của mình. Có thể là ngượng ngùng đó vẫn không phải là ngượng ngùng nói nhiều nhỡ ngượng vì mỗi khi có điều muốn nói không có ai chú ý nghe. Tình trạng đó kéo dài hết ngày này sang ngày khác, khiến ngượng ngùng đó bất mãn, thấy mình phải nói nhiều, nói đi nói lại nhỡ ngượng chuyện cần nói để ngượng ngùng phải nghe và vì thế trở thành nói nhiều. Cũng có ngượng ngùng dù biết vợ hay chồng không lắng nghe nhỡ ngượng cũng cần nói vì không nói không chịu được. Có khi nói lại nhỡ mình mất mặt cho vợ bất nhỡ ngượng biết hay buồn phiền trong lòng. Trường hợp này thường xảy ra cho các bà nhiều hơn các ông.

Tuy nhiên, nếu ngượng ngùng, ngượng ngùng chồng cả chúng ta không giận ngượng nhỡ ngày chúng ta mãi gặp nhỡ ngượng bấy giờ trở thành cảm lạnh hoặc nói quá nhiều có thể là là cả chúng ta, nhất là vì chúng ta không chịu lắng nghe. Nếu đúng như thế, chúng ta cần sửa đổi cách nghe của mình và quy tâm áp dụng nguyên tắc Chúa dạy: "Ngượng ngùng nào cũng phải mau nghe mà đừng nói, đừng gì nữa."

Minh Nguyên

Chàng Trình Phát Thanh Tin Lành